

kapitoly ztěžují stylisticky neobratné formulace. Českého čtenáře určitě překvapí psaní ukrajinských jmen a v první chvíli uvažuje, zda se nejedná o pravopisné chyby (např. Myroslava). Autoři bohužel nevysvětlují, že formu většiny jmen vytvářejí imigrační úředníci při jejich přepisu z cyrilice do latinky a v důsledku toho některá neodpovídají českému pravopisu. Není také zřejmé, proč autoři při popisu vztahu mezi zprostředkovateli práce a řadovými migranty přebírají pro zprostředkující emické označení „klient“, respektive proč je někdy píší v uvozovkách a jindy nikoli. Pro přehlednost bylo vhodnější tyto osoby označovat obvyklou etickou terminologií jako patrony, neboť naopak řadoví migranti jsou jejich klienty.

Přes uvedené nedostatky přináší studie řadu podstatných a nových informací a téma, kterému se věnuje, je vysoce aktuální. Jde o čtivý text, který je přínosem pro poznání zvolené problematiky a bude výrazným rozšířením poznání aktuálních migračních procesů. Čtenáři této knihy by ovšem neměli zůstat jen odborníci, studenti sociálněvědních oborů, sociální pracovníci a zájemci z neziskových organizací spolupracujících s přistěhovanci, ale doporučila bych ji i zákonodárcům a politikům na všech úrovních rozhodování, neboť obsahuje řadu závažných informací, které nelze zlehčovat či zcela ignorovat. Jedná se především o byrokratické postupy spojené se získáváním povolení k pobytu či k práci, o zaměstnávání „načerno“ nebo bez úhrady sociálního pojištění, ale také o korupci, která je s tím spojená. Výpovědi migrantů obsahují závažná obvinění, která by pravděpodobně nikdo z mluvčích neměl odvahu otevřeně deklarovat, neboť by tím ohrozil

své šance na pobyt v ČR a možná i svůj život. Proto je třeba ocenit, že se výzkumníkům podařilo prolomit obavy informantů a získat i informace vypovídající o ne zcela legálních, ale přitom široce rozšířených praktikách. Dovolují si spekulovat, že se jedná jen o pověstný vrcholek ledovce, který naznačuje závažné hlubší systémové nedostatky. Kniha je proto zároveň důkazem, že přistěhovalectví je potřeba dále věnovat pozornost a upravovat legislativu, která se ho týká, a také prověřovat její dodržování.

Renáta Sedláková

Keith F. Punch: Úspěšný návrh výzkumu. Portál, Praha 2008, 230 s.

Keith F. Punch: Základy kvantitativního šetření. Portál, Praha 2008, 151 s.

Jan Hendl: Kvalitativní výzkum. Portál, Praha 2005, 407 s.

Studenti bakalářských, magisterských, ale i doktorských studijních programů zpravidla koncipují texty svých diplomových prací tak, že je dělí na teoretickou a praktickou část. Obsahem praktické části pak bývá vlastní výzkum, ať již kvantitativní nebo kvalitativní. Jeho metodika je později pravidelně podrobena kritice oponentů, kteří se netají svými výhradami. Studenti prostě chybují, a to i tehdy, když konkrétní výzkum řádně konzultovali se svými školiteli. Není pochyb o tom, že je žádoucí se některých, zejména opakujících se chyb vyvarovat, a proto upozorňuji na tři vhodné knihy, které by mohly plnit funk-

ci dobrých pomůcek vždy, když student váhá nebo si není jist, zda ve svém výzkumu postupuje správně. Všechny knihy vyšly péčí pražského nakladatelství Portál.

Keith F. Punch je profesorem na Graduate School of Education Univerzity Západní Austrálie a autorem celé řady knih o metodice statistického výzkumu. V knize *Úspěšný návrh výzkumu* se čtenář dozví, co je to návrh výzkumu a jak je nutné jej koncipovat. V osmi kapitolách jsou postupně a dobře hierarchicky uspořádané problémové okruhy, s kterými se musí každý výzkumník seznámit. S ohledem na znalost českého prostředí doporučuji věnovat pozornost nejen problematice sběru dat, etickým konsekvencím výzkumu a zvoleným metodám, ale také náležitě práci s literárními zdroji, která je podmínkou zvládnutí potřebné teorie i pozdější interpretace. Podnětné jsou i obě přílohy. První objasňuje pojmy „perspektiva“, „strategie“ a „plán“ a druhá reprezentuje vodítko pro zpracování návrhu výzkumu. Ačkoliv Punch uvádí základní dilematickou otázku, totiž, zda použít kvantitativní, či kvalitativní metodu výzkumu, popřípadě obě, právě té kvantitativní věnoval samostatnou publikaci.

Publikace *Základy kvantitativního šetření* obsahuje sedm jasně vymezených a dále strukturovaných kapitol a autor se netají tím, že cílem jeho snažení by měl být praktický návod, „jak na to“. S výsledkem může být spokojen, protože jeho publikace je opravdu vhodným manuálem, jak provést kvalitní kvantitativní výzkum. Z hlediska praktičnosti i věcnosti neudivuje, že se zabývá především vztahy mezi jednotlivými proměnnými, tedy že je upřednostňuje před pouhým popisem získaných dat.

Třetí kniha je z pera Jana Hendla, který působí na Fakultě tělesné výchovy a sportu UK v Praze a na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci. Dlouhodobě se věnuje metodologii vědy a čtenáři se již mohli seznámit s jeho publikací *Přehled statistických metod zpracování dat* (2004). Zde uvedme, že text Hendlovy knihy *Kvalitativní výzkum*, s podtitulem *Základní metody a aplikace*, je rozdělen na 14 základních kapitol a celé řady podkapitol. Postupně jsou tak probírána témata: Základy metodologie vědy, Kvalitativní, kvantitativní a smíšený výzkum, Vývoj kvalitativního výzkumu, Základní přístupy kvalitativního výzkumu, Návrh plánu výzkumu, Metody získávání dat, Příprava, kódování a zobrazování dat, Metody vyhodnocování a interpretace, Smíšené strategie, Evaluační výzkum, Výzkumná zpráva, Hodnocení kvality výzkumu, Systematický přehled, Sekundární analýza a metaanalýza a Informační technologie a informace v kvalitativním výzkumu.

Všechny uvedené knižní tituly obsahují standardní nezbytnosti, tj. rejstříky, seznamy literatury, stejně jako buď přílohy nebo pěkný výkladový slovník anglických odborných výrazů (J. Hendl). Společné je také to, že jsou přehledné a srozumitelně napsány. Z uvedených důvodů je zjevné, že všechny tři publikace by neměly uniknout pozornosti diplomantů, kteří se už nemohou vymlouvat na nedostatek příslušné odborné literatury v českém jazyce.

Helena Haškovcová